
**Bijdrage PF aan agendapunten 6 en 7 van de 63e UR-
vergadering d.d. 22 september 2003**

agendapunt 6: Nieuwe masteropleidingen/-varianten

De brief van het College gaat serieus in op een groot aantal van onze vragen. Dat waardeert de PF. Ook het feit, dat het College in de vorige UR-vergadering heeft aangegeven, dat voor de totstandkoming van een OER voldoende tijd moet worden genomen (3 à 4 maanden), is erg positief. Helaas gebeurt het nog maar al te vaak, dat opleidingscommissies en faculteitsraden onder een eigenlijk veel te grote tijdsdruk over OER'en moeten oordelen.

Naast die positieve opmerkingen, zijn er echter nog wel een paar belangrijke kritische kanttekeningen te plaatsen...

Het gebrek aan communicatie en samenwerking tussen faculteiten onderling en het gebrek aan regie door centrale beleidsorganen bij de voorlopige start van een aantal beoogde nieuwe opleidingen als varianten van bestaande opleidingen stemmen zorgelijk voor de verzelfstandiging van die opleidingen of de start van geheel nieuwe opleidingen. Zeker als je daarbij bedenkt, dat het in de meeste gevallen om *interfacultaire* opleidingen gaat. Op dat punt moet er nog veel verbeterd worden. Daar willen we ook bij de behandeling van het volgende agendapunt op terugkomen.

Voor wat betreft financiering, geeft het College in zijn brief aan, dat toeleverende faculteiten niet afhankelijk zijn van de 'goedgeefsheid' van penvoerende faculteiten. "De andere faculteiten," zo schrijft het College, "beslissen immers nog altijd zelf over het al of niet ter beschikking stellen van onderwijscapaciteit; zij zullen dat alleen doen als daar financiering tegenover staat." We mogen hopen, dat toeleverende faculteiten wanneer zij deelnemen aan een interfacultaire opleiding het leveren van de daarvoor benodigde onderwijscapaciteit *wel degelijk* beschouwen als een verplichting, zélf als daar te weinig financiering tegenover staat. Zo'n opleiding zal immers *studenten* hebben en die studenten hebben recht op een goed programma. Hun opleiding mag nooit de dupe worden van ruzie om centen tussen bestuurders. De toeleverende faculteit heeft formeel misschien alleen de verplichting tegenover de penvoerende faculteit om een deel van het onderwijsprogramma te verzorgen, zolang daarvoor betaald wordt, maar daarnaast – al was alleen maar moreel – ook zeker de verplichting tegenover de studenten van de betreffende opleiding om hen – wat er ook gebeurt – hun programma goed af te laten ronden. Om die reden kan en mag een toeleverende faculteit zich nooit terugtrekken uit een opleiding als financiering door de penvoerende faculteit uitblijft. Hoewel het misschien niet het goede woord is, zijn de toeleverende faculteiten dus wel degelijk afhankelijk van de 'goedgeefsheid' van de penvoerende faculteiten. Dat pleit eens te meer voor goede gemeenschappelijke regelingen tussen de betrokken faculteiten, zoals wij al eerder betoogd hebben.

Het pleidooi voor goede gemeenschappelijke regelingen wordt overigens alleen maar versterkt door de eerdergenoemde problematiek rondom het gebrek aan communicatie, samenwerking en regie. Laten we dit nu maar eens – al was het maar voor alle zekerheid – wél goed regelen.

agendapunt 7: Voorgenomen besluit inzake negen nieuwe masteropleidingen / Beleidskader Uitbreiding en Herpositionering Masteropleidingen

Zoals het College ook al in zijn brief aangeeft, is het van het grootste belang dat het kan handelen op basis van voldoende intern draagvlak voor de beoogde opleidingen. Des te zorgelijker is het, dat het College met dit voorgenomen besluit komt, terwijl er over de afzonderlijke plannen in een aantal gevallen nog veel te weinig discussie is geweest met medezeggenschaps- en inspraakorganen op facultair en opleidingsniveau. De PF is daardoor allerm minst overtuigd van het draagvlak bij de faculteiten en we kunnen dan ook niet beoordelen of het College kan handelen op basis van voldoende intern draagvlak voor de beoogde opleidingen. Wij zouden het College dan ook dringend willen adviseren de faculteitsbesturen aan te sporen zo spoedig mogelijk de discussie over de plannen binnen de faculteiten – en uiteraard ook tussen faculteiten – te intensiveren en daar waar dat nog niet gebeurd is de betrokken medezeggenschaps- en inspraakorganen volledig te informeren. Draagvlak creëer je door mensen vroegtijdig te informeren en een dialoog met ze aan te gaan; niet door ze op het laatste moment voor min of meer voldongen feiten te plaatsen.

Naast dit belangrijke punt van zorg, is er nog een groot punt van zorg, dat samenhangt met een wezenlijk kenmerk van een universiteit. Dat is namelijk de koppeling tussen onderwijs en onderzoek. Nieuwe profilerende masteropleidingen zouden gekoppeld moeten zijn aan de onderzoeksspeerpunten van de universiteit. De TU/e dient voor het starten van nieuwe opleidingen eigenlijk eerst fundamentele keuzes te maken over wat de onderzoeksspeerpunten worden. Zonder een dergelijk kader – dat uiteraard een groot draagvlak onder de universitaire gemeenschap moet hebben – kunnen wij onvoldoende beoordelen of de nu gekozen gebieden wel de beste gebieden zijn waarop de TU/e masteropleidingen kan starten.

Een dergelijke onderzoeksvisie zou een integraal onderdeel moeten zijn van het (middel)langetermijnbeleid voor wat betreft het opleidingsaanbod. Dat zou ons inziens vastgelegd moeten worden in een plan op dat gebied, zoals dat waar wij eerder (herhaaldelijk) om hebben gevraagd. Een dergelijk plan wordt overigens ook door de NAO sterk aanbevolen.

Wat verder opvalt, is dat in de stukken de deur wordt opengezet naar een strengere selectie voor nieuwe masteropleidingen dan die zoals die nu voor doorstroommasters geldt. Dat is een zorgelijke ontwikkeling. Voordat er besluiten genomen worden over strengere selectie, zou er eerst een fundamentele discussie over de kwaliteit en toegankelijkheid van het onderwijs plaats moeten vinden.